

diteta, vam je zdaj potreba: iskati zaslužka zunaj domovine in celó zunaj dežele.“

To razlaganje mojemu tovarišu ni bilo nič kaj po godu. Prižge si smodko boljše sorte, tudi jaz utaknem med zobe viržinko in tako pušiva vsak v svojo stran obrnjena do Novomesta, kamor ni bilo več daleč. Na mostu skočim raz voz in grem v svoj „kvartir“, potem pa v čitalnico, od kodar se podamo tudi nalašč v „levovo jamo“ — v kazino. Brž so me tu nazoči nemškutarji spoznali in jeli se pačiti slovenski, kar je pa pri meni vzbudilo le pomilovalen smehljaj.

Drugi dan sem namenil se z gosp. profesorjem Trdino, ki tu živi v pokoji, v znani Rudežev grad pod Tolstim vrhom. Al gosp. profesor je bil že prejšnji dan odšel tje, torej se sam peš spravim na pot, čeravno je dan vroč in soparen. Pred odhodom pa sem poiskal še v Kandiji znanca, podobarja gosp. Kušlena, ki mi razkaže svoj atelier. Prav lične podobe in cerkvene kinče sem ondi videl; gosp. Kušlen zavoljo tega slovi ne le po Dolenjskem, ampak tudi celó po Istri ima dela. Meni skaže to prijaznost, da me spremi v kljub vročini precéj daleč po cesti proti St. Jerneju. Ta cesta je skonca prijetna, preko vasi in zelenih gričev pelje do gozda, ki je skoro uro hodá dolg in pretrgan le po nekaterih njivah in senošetih. V dolu je tudi mala vasica, potem pa se spustiš v gozd in prideš ven še le pol ure pred gradom, kjer se cesta zavije proti Tolstem vrhu. Pogumno stopam naprej in pridem kmalu v košat hrastov gozd in od tod zagledam „Gracarski turn“ ali zdaj Rudežev grad, lastnino odličnega narodnjaka gosp. Karola Rudeža. Ker sem zavoljo pretečega dežja zadnji kos pota še hitreje stopal, sem prišel ves póten v grad, kjer v jedilni sobi dobim profesorja Trdino s hišnim gospodarjem, ki me prav vljudno sprejme in brž skrbi za to, da si s pijačo in jedjó zopet dušo privežem. Kmalu pride tudi njegova ljubeznjiva gospá in jaz se čutim brž prav domačega.

Vreme je deževno, vendar se spravimo nekoliko ogledovat grad in kar je krog njega. Pridemo pred vrata zgornjih kletnih prostorov. Kaj? je li res? Tam na vratih je cela truma Turških roparjev, kakoršni so hodili pred več leti v te kraje. V sredi imajo Kranjca, katerega z orožjem silijo, da bi jim pot kazal; razložiti ga je po obrazu in starinskem klobuku. Družba je sicer le narisana, a prav dobro, turški obrazi so skoro portrétirani, obleka natančno posneta. Risar je moral sam videti ta prizor, da ga je tako živo in v naravni velikosti oseb spravil na vrata.

Sprehajaje se vidimo, da vse: žito, trta in sadje, posebno češplje, obeta letino, da malo takih. Tudi ogledamo nekoliko grad. Najstarejša stavba je gotovo „Gracarski turn“ v sredi grada, ki še zdaj v stari obliki kvišku molí, čeravno je znotraj priredjen za stanovanje. Kar je družega poslopja, je vse pozneje prizidano. Starosti tega „turna“ še Valvazor ne vé, le toliko je znano, da je bil postavljen v brambo proti Turku. Nekdaj je moral ves grad biti trdnjavica, to kaže vse zidovje; pri zadnjih vratih so videti še vretena, po katerih se je vzdigoval in dol spuščal grajski most (Zugbrücke). Jarek pred vratmi je že zasut, a bil je, to se pozná še zdaj.

Zvečer smo se zabavali do pozne ure, drugi dan pa po zajutruku plezali na bližnjo goro Tolsti vrh, kjer je v cerkvi sv. Roka bilo „žeganje“. Gora je zasajena vsa s trtjem, grozdje v cvetji razširja najprijetnejšo vonjavo. Po vinogradih je vse polno vinskih hramov, hiš pa le malo. Na vrhu gorice, kamor nam je pot kazalo zvonjenje in pokanje možnarjev, je zbranega veliko ljudstva. Pred cerkvijo stoji velika, a po vnanji podobi že stara lipa. Razgled od tu je res krasen; kaže

se ti vse obširno polje Šentjernejsko, dalje naprej vinske gore od Krške gore v oboku do Rake; videti je celó Brežice in Bizeljsko stran, sploh vse, kjer raste najboljšje vino. Ljudstva je toliko da vse ne more v cerkev. Med množico ki sluša mašo, zunaj cerkve, smo tudi mi. Cerkevno petje je bilo še dosti dobro. Po maši se je začelo ljudstvo radovati. Bilo je v ta namen več vinotočev po hišah in hramih in nekaj zaklanih kozlov je čakalo ognja in ražnja; tudi več lonec je bilo pod milim nebom k ognju pristavljenih.

Za nas „gospodo“ se tukaj ni nič kuhalo, zato smo mahnili proti domu, kjer smo našli že družbe. Po obedu, pri katerem nas je bilo lepo število, smo šli na vrt zabavat se s kegljanjem. Tako je bilo kratkočasno do večerje, po kateri smo nekoliko muzicirali in peli; potem pa sem šel jaz s profesorjem Trdino spat in oba sva smrčala, da naju je bilo družega pred drugim strah.

Zbudi naju že zeló pozno jutranje solnce in „kučegazda“ naju pride klicat k zajutruku. Po zajutruku se napotiva v St. Jernej, kamor ni dalje, ko dobro uro. Potoma mi profesor pravi marsikaj zanimivega iz teh krajev, tako da sem mu jaz izrekel svoje obžalovanje o tem, zakaj takih slik in črtic ne priobči ali v kakem časniku, ali pa po „Slovenski matici“, ki bi tako blagó gotovo rada sprejela. A mož je odmajal z glavo in rekel, da vse pride na svitlo o svojem času.

(Dalje prihodnjič.)

Glasbene novice.

„Napred!“

Prijateljem plesalne muzike priporočamo ravnokar z naslovom „Napred!“ na svitlo prišlo polko-mazurko, katero je v spomin 3. Hrvatske občne učiteljske skupščine zložil za glasovir gosp. Miroslav Cugšvert, učitelj kr. vježbavnice v Zagrebu.

Kompozicija ne tirja od igralca posebne tehnične izurjenosti, je prav prijetna za sluh, in kar je pri plesalnih skladbah prvo, elektrizira noge. Posebno našim gospem in gospicam igralkam na glasoviru ne bode žal, ako sežejo po tej mazurki, vsaj nam naši jugoslovanski skladatelji le redkokrat za ples kaj na svitlo dadó. Ker sta tudi Albrechtov tisek nót in vnanja oblika kompozicije prav čedna, jej cena 50 kr. ni visoka. Dobiva se pri vredništvu lista „Sv. Cecilije“ v Zagrebu.

Književna obavjest.

Narasla je u svoje vrieme oglašena moja knjiga, koja donosi viesti, misli i prouka o zemlji i narodu, navlast u Bosni i Hercegovini — pod nadpisom: „Balkan-divan“, znatno veća (za čitavih šest tiskanih listova), nego što se u prospektu obreklo. Osim toga joj je izkit prikladniji. — Nemože mi se dakle zamjeriti, što sam ovoj knjizi svojoj povisio upisnu cienu za 30 novč. po iztisk. — Ujedno smijem uljudno sjetiti sl. uredništva, poštovane knjižarnice, pa i gg. sabirače predplatnika i predbrojnika — poziva i javne zahvale. U Zagrebu mjeseca kolovoza 1878.

Ozir v Bosno in Hercegovino.

Mesto Sarajevo.

Ker je junaška naša armada posedla 19. dne t. m. Sarajevo, bode gotovo naše bralce zanimalo, poznati to mesto natanko, kakor ga popisuje Abel Lukšić v svoji knjigi „Neueste Beschreibung von Bosnien“.